

GERÇEK – MECAZ ANLAM

Gerçek anlam: Bir kelimenin aklımıza ilk gelen anlamıdır. Kelimelerin, sözlükte yer alan ilk anlamları da gerçek anlamlarıdır. Bu yüzden gerçek anlama, **sözlük anlamı** da denir.

Örnek:

“ Öğrenciler sabah gelir gelmez hemen sıraları düzelterek örtülerini örterler. ”

Yukarıdaki cümlede altı çizili sözcükler gerçek anlamda kullanılmışlardır. Çünkü sıra denildiğinde ilk akla gelen öğrencilerin derste üzerinde oturdukları oturaklar gelir. Cümledeki anlamda üzerinde oturan oturaktır. Örtü de gerçek anlamında kullanılmıştır. Masanın üzerine örtülen bez parçası anlamındadır. Cümlede de bu anlamda kullanılmıştır.

Mecaz anlam: Bir ilgi veya benzetme sonucu sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamlara **mecaz anlam** denir. Mecaz anlamda kullanılan sözcükler genellikle soyut anlam kazanır.

Örnek:

“ Tiyatroya gidemeyince aldığımız biletlerimiz yandı. ”

Yukarıdaki cümlede yanmak sözcüğünün ilk akla gelen anlamı ateşte yanıp yok olmasıdır. Ancak cümledeki anlamı geçerliliğini yitirmektir. Bunun için biletlerimiz yandı derken mecaz anlamda kullanılır.

Aşağıda altı çizili sözcüklerden gerçek anlamda olanların karşısındaki kutucukları kırmızıya, mecaz anlamda olanları maviye boyayınız.

☐

Bir anda karşımda görünce ödüm koptu.

☐

Parktaki banklarda oturduk.

☐

Arkadaşımla sohbet ettim.

- Bu sözlerine çok kırıldım.
- Kalemliğim sınıfta kalmış.
- Ağır başlı olgun bir insandı.
- Yere düşünce pantolonum kirlendi.
- Boş boş etrafına bakınıyordu.
- Susayınca bir bardak soğuk su içtim.
- Öğretmenin verdiği ödevi birlikte yaptık
- Annem pencerenin camlarını sildi.

Aşağıdaki boşluklara verilen kelimelerden uygun olanları yazarak cümle içerisinde mecaz anlam kazanmalarını sağlayınız.

ağır, inceliği, parmağın, kara, kırdın

- * Bu olayda mutlaka senin var.
- * Davranışlarınla benim kalbimi
- * başlı sözünü sohbetini bilen bir beyefendiydi.
- * haber bütün ilçede duyulmuştu.
- * Bu senden beklemiyordum.

Aşağıdaki boşluklara verilen kelimelerden uygun olanları yazarak cümle içerisinde gerçek anlam kazanmalarını sağlayınız.

yatarken, otobüs, simit, giysilerini, taşa

- * Dolabındaki katlayarak düzeltti
- * Vapurda martılara attık.
- * Durakta yarım saatbekledik.
- * Ayağımtakılınca düştüm dizim kanadı.
- * Gece üst ranzada düştüm.